

Asia: VN/725/2021

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen rahoituksesta

Lausunnonantajan lausunto

Yleiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annettua lakia, kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annettua lakia ja tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta annettua lakia. Esitys liittyy oppivelvollisuuden korottamiseen 18 ikävuoteen, ohjauksen vahvistamiseen sekä toisen asteen valmistavien koulutusten ja nivelvaiheen ohjauksen kehittämiseen.

Toisen asteen tutkinnon suorittaminen, vastaavan tason osaamisen kertyminen ja elinikäisten opiskelutaitojen saavuttaminen jo nuorena on jo nyt – mutta erityisesti tulevaisuudessa – työllistymisen kannalta erittäin tärkeää. Siksi on tarpeen kehittää myös valmentavia koulutuksia helpottamaan opiskelijoiden siirtymistä varsinaisiin toisen asteen opintoihin.

Huomiot ehdotetusta rahoitusmallista

Esityksen mukaan tutkintokoulutukseen valmentavaa koulutusta rahoitettaisiin siihen yhdistettävien nivelvaiheen koulutusten (perusopetuksen lisäopetus, lukiokoulutuksen valmistava koulutus ja ammatilliseen koulutukseen valmentava koulutus) nykyisten rahoitusjärjestelmien puitteissa.

Esityksessä todetaan, että tavoitteena on ”yhtenäistää eri toimijoiden TUVA-koulutusten järjestämisestä saaman rahoituksen taso ja samalla varmistaa TUVA-koulutusten järjestämisen riittävä rahoitustaso”.

Jotta edellä mainittuihin tavoitteisiin päästäisiin, rahoituksen vaikutuksia on tarkkaan seurattava, arvioitava ja tutkittava eri järjestäjätahojen osalta TUVA-koulutusten oltua käynnissä jo jonkin aikaa. Seurannassa pitää kiinnittää huomiota myös varsinaisten toisen asteen koulutusten vaikuttavuuteen nuorten elämään jatkossa (panostukset valmentavaan koulutukseen --> siirtyminen varsinaiseen toisen asteen koulutukseen --> valmistuminen ja työelämään siirtyminen vs. syrjäytyminen).

Koska esitys on laadittu niin, että rahoituksessa ei huomioitaisi, järjestetäänkö TUVAa nuorille vai aikuisille, Kansalaisopistojen kehottaa seuraamaan myös sitä, aiheuttaako eri ikäisille järjestetty opetus merkittäviä eroja kustannuksiin. Liitto painottaa valtakunnallisen ja alueellisen kattavuuden merkitystä laadukkaana, mahdollisimman yhdenmukaisen valmentavan koulutuksen mahdollistajana, olivatpa opiskelijat nuoria tai aikuisia.

Opiskelijan oikeusturvan ja yhdenvertaisuuden kannalta on tärkeää tietää jo koulutukseen hakeutuessa, minkä koulutusmuodon TUVA-koulutukseen on osallistumassa: opiskelijoiden opintososiaaliset tuet määräytyvät osittain eri tavoin eri koulutusmuodoissa.

Huomiot perusopetuksen järjestäjän TUVA-koulutuksen rahoituksesta

-

Huomiot lukiokoulutuksen järjestäjän TUVA-koulutuksen rahoituksesta

-

Huomiot ammatillisen koulutuksen järjestäjän TUVA-koulutuksen rahoituksesta

-

Huomiot kuntien järjestämisoikeudesta

TUVA-lain 3§:n 2 momentin mukaan kunta voi järjestää TUVA-koulutusta myös ilman järjestämislupaa. Lukiokoulutuksen tai ammatillisen koulutuksen järjestäjänä toimivat kuntayhtymät voivat puolestaan hakea valmentavan koulutuksen järjestämislupaa opetus- ja kulttuuriministeriöltä. Tällä hetkellä luvan omaavat voivat jatkaa nykyisillä luvillaan valmentavia koulutuksia siirtymäsäännösten mahdollistaman ajan.

TUVA-lain 15 §:n 1 momentin mukaan opiskelijan asuinkunnan tehtävänä on osoittaa oppivelvolliselle opiskelupaikka viime kädessä tutkintokoulutukseen valmentavassa koulutuksessa tai työhön ja itsenäiseen elämään valmentavassa koulutuksessa. Kunnat voivat täydentää TUVA-koulutuksen valmentavan opetuksen järjestämisluvan omaavia koulutuksen järjestäjiä järjestämällä TUVA-koulutusta myös vapaaehtoisesti paikallisen, alueellisen ja seutukunnallisen tarpeen mukaisesti. Niillä on kuitenkin oltava toiminnalliset ja taloudelliset edellytykset koulutuksen asianmukaiseen järjestämiseen. Koska alueet ja olosuhteet ovat eri puolilla maata keskenään erilaisia, Kansalaisopistojen liitto pitää tätä hyvänä periaatteena. Kunta voi järjestää TUVA-

koulutusta alueellaan myös sellaisina vuosina, jolloin alueen muu koulutustarjonta ei riittävästi kata TUVA-koulutuksen kokonaisuutta.

Kunnat ovat yleensä hyvin verkostoituneita alueen eri oppilaitosten kanssa. Tästä huolimatta niissä olisi hyvä ennakoita ja varautua myös mahdollisiin lyhyempiinkin TUVA-koulutusten järjestämiskausiin. Erityisen tärkeää nivelvaiheen koulutuksen järjestämismahdollisuus lähellä kotia on nuorimpien opiskelijoiden kohdalla. Sama pätee myös ruotsinkielisillä seuduilla eli olisi tärkeää pystyä tarjoamaan ruotsinkielisiä TUVA-koulutuksia lähellä oppivelvollisten koteja.

Huomiot muista TUVA-koulutuksen järjestämisestä ja järjestämislupaa koskevista muutosehdotuksista

Esityksessä olevista muutoksista huolimatta TUVA-koulutusten keskiössä säilyvät yksittäiset henkilöt. Siksi on tärkeää, että he saavat mahdollisimman joustavasti juuri omiin tarpeisiinsa vastaavaa valmentavaa opetusta (vrt. työllisyyden edistämisen kuntakokeilut) ja voivat siirtyä myös varsinaiseen toiseen asteen koulutukseen joustavasti heti kun ovat siihen valmiita.

Maahan muuttaneiden osalta on tärkeää muistaa, että TUVA-koulutuksessa opiskelijalla pitää olla mahdollisuus vahvistaa myös suomen tai ruotsin kielen taitoa.

Muut huomiot

Kansalaisopistojen liitto pitää tärkeänä, että OKM seuraa TUVA-koulutuksen opiskelijamääriä ja alueellista kohdentumista säännöllisesti myös muutoin kuin järjestämislupakerroksen aikana syksyllä 2021.

Nuottanen Jaana
Kansalaisopistojen liitto KoL